

Guide til mer bærekraftig innkjøpspraksis

Er innkjøp i tråd med virksomhetens mål innen bærekraft?

Innkjøp bør gjøres i tråd med virksomhetens overordnede mål for bærekraft, da innkjøp er ett av de viktigste verktøyene organisasjonen har for å nå målene som er satt. Dere har en viktig påvirkningskraft mot leverandørmarkedet for å drive frem mer bærekraftige løsninger, og samtidig sørge for at deres varer og tjenester har både redusert miljøpåvirkning og positive sosiale aspekter. Dette underbygges av lov om offentlige anskaffelser § 5, som slår fast at offentlige aktører skal ta hensyn til miljøpåvirkning og menneskerettigheter i sine anskaffelser.

Følges kriterieveiviseren?

Kriterieveiviseren (Veiviser for bærekraftige offentlige anskaffelser), som er utarbeidet av Digitaliseringsdirektoratet er et svært nyttig verktøy i innkjøp. Her finner dere formuleringer til krav og kriterier for miljø og sosialt ansvar, og dokumentasjon av kravene, som kan stilles i en anskaffelsesprosess. Veiviseren finner dere her: kriterveiviseren.difi.no/nb. Det anbefales at oppdragsgiver velger seg ut de temaene dere ønsker å ha fokus på og som samsvarer med deres strategi og mål.

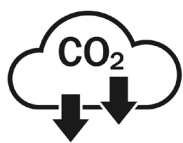
Vekter dere bærekraft 30 % eller mer?

Forskrift om offentlige anskaffelser § 7-9 sier at miljøpåvirkning bør vektas minimum 30 % for å ha en reell betydning i anbudsprosessen. Det anbefales å legge inn tydelige evalueringskriterier for å kunne skille mellom leverandørene, og samtidig gi leverandørene god forståelse i anbudsteksten hvordan dere vil evaluere de ulike kriteriene. Spørsmålene som vektas skal ha tilknytning til leveransen.

ATEA

Krever dere at leverandørene reduserer utslipp og har positiv miljøpåvirkning?

Bruk påvirkningskraften dere har som innkjøper til å få leverandør og produsent til å redusere sitt klimaavtrykk. Still spørsmål til hvordan leverandører jobber med utslippsreduksjon i sin virksomhet, hos sine underleverandører og i produksjon av produktet. Etterspør sertifisering av leverandøren innen bærekraft av en uavhengig tredjepart, som feks EcoVadis. Spør også hvordan leverandør og produsent jobber for å redusere miljøpåvirkning og se etter offentlig tilgjengelige bærekraftsrapporter og klimaregnskap. Velg TCO-merkede* produkter når det lar seg gjøre.

Stiller dere tydelige krav til oppfølging av verdikjeden for produktene?

Still tydelige krav til etisk produksjon for å sørge for at varene som kjøpes inn har hatt minst mulig negativt avtrykk på mennesker og miljø i verdikjeden. En leverandør skal kunne dokumentere hvordan verdikjeden følges opp og samtidig ha etablert klare retningslinjer (Code of Conducts) for hvordan de håndterer eventuelle hendelser, samt hvordan risiko evalueres i verdikjeden. Leverandøren bør ha etiske retningslinjer som er basert på internasjonale standarder som f.eks. de åtte ILO-kjernekonvensjonene og prinsippene i FNs Global Compact . Velg leverandører som er medlem av [Responsible Business Alliance](#) og be leverandøren og produsenten vise til konkrete resultater/effekter av arbeidet med etisk handel og oppfølging av verdikjeder.

Leverer dere inn IT-utstyret deres til sikker sletting, gjenbruk og resirkulering?

Målet for deres arbeid med IT bør være at 100 % av IT-utstyret skal leveres inn til gjenbruk eller resirkulering, samtidig som utstyret gjennomgår en sikker sletting. Dette vil bidra til å ta IT-utstyret inn i sirkulærøkonomien. Det vil samtidig kunne bidra til at dere får igjen en restverdi på enhetene som leveres inn. Her kan dere stille spørsmål ved og krav til både transport, oppbevaring, forvaltning, sikker sletting, videresalg samt miljørapportert som dokumenterer reduksjon av klimautslipp i forbindelse med gjenbruk og resirkulering av IT.

*TCO er en sertifiseringsordning som stiller strenge miljøkrav innen bærekraft gjennom hele produktets livssyklus. Ordningen omfatter skjermer, datamaskiner, nettbrett, hodetelefoner, prosjektorer og mobiltelefoner.

ATEA

Stiller dere krav til design og materialer?

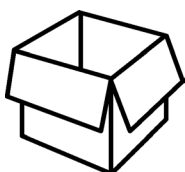
Dersom vi skal ta IT inn i sirkulærøkonomien og redusere klima- og miljøavtrykk i produksjon, er det viktig å stille krav til hvordan produktene er designet. Ved å sende tydelige signaler til produsentene kan man påvirke at de gjennomfører forbedringer i forhold til miljø- og energivennlig design og produksjon. Økt mulighet for reparering vil forlenge produktenes livssyklus og redusere produktenes klimaavtrykk. Punktet bør stilles som tildelingskriterium for å kunne gi poeng basert på hvor langt leverandører og produsenter har kommet på område. Det bør vektas positivt der hvor retningslinjene innebærer krav om å minimere utslipp og avfall ved å tenke på miljøaspekter gjennom hele verdikjeden. Det kan og stilles spørsmål om hvordan leverandører jobber for å øke levetid på produkter etter at de er mottatt av kunden.

Utfordrer dere leverandørene til å transportere mer miljøvennlig?

Å utfordre på mer miljøvennlig transport vil bidra til å redusere klimaavtrykket til leveransen. Det oppfordres til å fokusere på det som gir størst mulig positiv miljøpåvirkning rundt transport. Dersom leveransen kan planlegges med lengre leveringstid, kan varer fraktes med for eksempel tog eller båt fra fabrikk, fremfor med fly, og slik bidra til betydelig utslippskutt. Det siste strekket av leveransen (last mile) kan også i flere tilfeller leveres ved elektrisk eller annen mer miljøvennlig transport. Det anbefales å sette krav til samleveranser og færre leveringer dersom det er mulig i den konkrete avtaleperioden.

Utfordrer dere leverandørene til å levere med minst mulig emballasje?

Still krav til hvordan produktene emballeres og oppfordre leverandører til å redusere mengden emballasje. Dette vil bidra til å redusere klimaavtrykket til leveransen ytterligere. Still spørsmål om hvordan leverandøren gjennom kontraktperioden skal jobbe for å redusere bruk av plast og øke andelen av fornybar og resirkulert materiale, samt sørge for at emballasje enkelt skal kunne separeres for hånd i enkeltmaterialer, som kan resirkuleres (eksempelvis papp, papir og plast).